

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

18.11.2009

B7-0148/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatava küsimuse B7-0222/2009 alusel

vastavalt kodukorra artikli 115 lõikele 5

Euroopa – Vahemere piirkonna majandus- ja kaubanduspartnerlus seoses 9. detsembril 2009 Brüsselis toimuva 8. Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministrite konverentsiga

Yannick Jadot
fraktsiooni Verts/ALE nimel

RE\796812ET.doc

PE428.766v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi resolutsioon Euroopa – Vahemere piirkonna majandus- ja kaubanduspartnerluse kohta seoses 9. detsembril 2009 Brüsselis toimuva 8. Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministrite konverentsiga

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 28. novembri 1995. aasta Barcelona deklaratsiooni, millega pandi alus Euroopa Liidu ning Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide vahelisele partnerlusele;
- võttes arvesse komisjoni 11. märtsi 2003. aasta teatist nõukogule ja Euroopa Parlamendile „Laiem Euroopa – naabrussuhted: uus raamistik suheteks meie ida- ja lõunanaabritega” (KOM(2003)0104), komisjoni 12. mai 2004. aasta Euroopa naabruspoliitika strateegiadokumendi (KOM(2004)0373), komisjoni 9. detsembri 2004. aasta teatist nõukogule Euroopa naabruspoliitika tegevuskavu käsitlevate komisjoni ettepanekute kohta (KOM(2004)0795), Iisraeli, Jordaania, Maroko, Palestiina omavalitsuse, Tuneesia ja Liibanoni tegevuskavasid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1638/2006, millega kehtestatakse üldsätted Euroopa naabrus- ja partnerlusinstrumendi loomise kohta¹;
- võttes arvesse Euroopa – Vahemere piirkonna assotsiatsioonilepinguid ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Tuneesia², Iisraeli³, Maroko⁴, Jordaania⁵, Egiptuse⁶, Liibanoni⁷ ja Alžeeria⁸ vahel ning Euroopa - Vahemere piirkonna ajutist assotsiatsioonilepingut Euroopa Ühenduse ning Jordani Läänekalda ja Gaza sektori Palestiina omavalitsuse nimel toimiva Palestiina Vabastusorganisatsiooni (PVO) vahel kaubanduse ja koostöö kohta⁹; võttes arvesse EÜ – Türgi assotsiatsiooninõukogu 22. detsembri 1995. aasta otsust nr 1/95 tolliliidu lõppetapi rakendamise kohta (96/142/EÜ)¹⁰;
- võttes arvesse 25. veebruaril 2004 Jordaania, Egiptuse, Tuneesia ja Maroko poolt alla kirjutatud vabakaubanduslepingut (Agadiri leping);
- võttes arvesse Barcelona protsessi algusest saadik toimunud Euroopa – Vahemere piirkonna riikide ministrite konverentside ja valdkondlike ministrite konverentside järeldusi, eriti 2. juulil 2008 Marseille's toimunud VII Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministrite konverentsi järeldusi;
- võttes arvesse 13. juulil 2008 Pariisis toimunud Euroopa – Vahemere piirkonna riigipeade

¹ ELT L 310, 9.11.2006, lk 1.

² EÜT L 97, 30.3.1998, lk 2.

³ EÜT L 147, 21.6.2000, lk 3.

⁴ EÜT L 70, 18.3.2000, lk 2.

⁵ EÜT L 129, 15.5.2002, lk 3.

⁶ ELT L 304, 30.9.2004, lk 39.

⁷ ELT L 143, 30.5.2006, lk 2.

⁸ ELT L 265, 10.10.2005, lk 2.

⁹ EÜT L 187, 16.7.1997, lk 3.

¹⁰ EÜT L 35, 13.2.1996, lk 1.

ja valitsusjuhtide tippkohtumist, kus loodi Vahemere Liit;

- võttes arvesse Euroopa - Vahemere piirkonna vabakaubandusala jätkusuutlikkuse mõju hinnanguid, mille koostas Manchesteri ülikooli arengupoliitika ja juhtimise instituut;
 - võttes arvesse 18.–19. oktoobril 2009 Aleksandrias toimunud Euroopa – Vahemere piirkonna riikide majandus- ja sotsiaalnõukogude ning samalaadsete institutsioonide tippkohtumise lõppdeklaratsiooni;
 - võttes arvesse oma varasemaid resolutsioone ELi Vahemere piirkonna poliitika kohta ning eelkõige 15. märtsi 2007. aasta resolutsiooni Euroopa – Vahemere piirkonna vabakaubanduspiirkonna loomise kohta ja 19. veebruari 2009. aasta resolutsiooni Barcelona protsessi (Vahemere Liit) kohta;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5 ja artikli 110 lõiget 2,
- A. arvestades, et 1995. aasta Barcelona konverents käivitas väga ambitsioonika projekti uute ja tihedamate poliitiliste, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste sidemete loomiseks Vahemere põhja- ja lõunaranniku riikide vahel; arvestades, et see projekt ei ole veel kaugeltki lõpule viidud;
- B. arvestades, et Vahemere Liidu loomine, mis oleks pidanud Euroopa – Vahemere piirkonna integratsiooniprotsessi konkreetsete ja nähtavate projektide kaudu uuesti käivitama, ei ole ikka veel lõpule viidud;
- C. arvestades, et Euroopa Liit on sõlminud assotsiatsioonilepingud kõikide Vahemere lõunapiirkonna riikidega, välja arvatud Süüria ja Liibüa; arvestades, et Süüriaga on läbirääkimised assotsiatsioonilepingu sõlmimiseks lõpetatud, kuid Süüria lükkas lepingu allkirjastamise edasi; arvestades, et komisjon on alustanud läbirääkimisi Liibüaga;
- D. arvestades, et jätkuvalt iseloomustab Vahemere kahe kalda riike silmatorkav majanduslik, sotsiaalne ja demograafiline asümmeetria, mis võimendab jõukuse lõhet, mis põhjustab piirkonnas ebastabiilsust ning rände- ja keskkonnsurvet; arvestades, et Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide vahel on suured arenguerinevused;
- E. arvestades, et Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide majandus on väga sõltuv väliskaubandusest; arvestades, et 50% sellest kaubavahetusest toimub ELiga, mis aga moodustab vaid 8% ELi väliskaubandusest ning seejuures on ELi jaoks kaubavahetuse bilanss positiivne; arvestades, et Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide ekspordikanalid ei ole eriti mitmekesised ja need riigid on endiselt spetsialiseerunud sektoritele, mis aitavad majanduskasvule vähe kaasa;
- F. arvestades, et ELi eksporditurgude pärast ei konkureeri teravalt omavahel mitte üksnes Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riigid, tehes seda lisaks veel jätkusuutmatul viisil, vaid ka ELi lõunapoolsed liikmesriigid, kellel on õigus saada abi ELi struktuuri- ja ühtekuuluvusfondidest ning muid toetusi;
- G. arvestades, et lõuna-lõuna suunaline piirkondlik integratsioon ei ole kaugeltki lõppenud ning lõuna-lõuna suunal liikuvad kaubavood on liiga väikesed ja moodustavad ainult 6%

Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide kaubavahetuse kogumahust;

- H. arvestades, et selline olukord võib tõsiselt kahjustada Euroopa – Vahemere piirkonna riikide integreerumist ning eriti Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide toiduga kindlustatust ja sellest sõltumatust, suurendades kaubanduse kontsentreerumise mõju, nagu suurenev sõltuvus väheste toodete (enamasti põllumajandustoodet) eksportimisest ELi, kuigi samal ajal suureneb vajadus importida põhitoiduaineid, millest ei saa kasu ei Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riigid ega nende ettevõtted;
 - I. arvestades, et omavahelise koostöö viljakamaks muutmiseks peavad Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riigid kõrvaldama poliitilised ja majanduslikud takistused, mis praegu takistavad integratsiooniprotsessi kogu piirkonnas;
 - J. arvestades, et selleks, et arengu mõju oleks positiivne, peaks Barcelona raamistiku majanduse ja kaubanduse peatükk Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide integratsiooni ELi lõunapoolsete liikmesriikidega kiirendama, tagama nende majandusliku mitmekesisuse ja saadud kasumi õiglase jagamise, et saavutada Euroopa – Vahemere piirkonna riikide majandus- ja kaubanduspartnerluse peamine eesmärk vähendada Vahemere lõuna- ja põhjakalda riikide vahelist arengulõhet;
 - K. arvestades, et partnerriikide poliitilistele, majanduslikele ja sotsiaalprobleemidele, eelkõige tööpuuduse probleemile, lisandus majandus- ja finantskriisi mõju; arvestades, et Euroopa – Vahemere piirkonna vabakaubandusala jätkusuutlikkuse mõju hindamisaruande kohaselt suurenevad lühikeses ja keskpikas perspektiivis tööpuudus ning muud sotsiaalsed probleemid, mille tõttu tuleb uute kaubanduslepingute sõlmimist väga õigesti ajastada,
- 1. tunneb kahetsust, et Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluse peamine eesmärk toetada piirkonna ühist ja rahumeelselt arendamist ei ole veel kaugeltki täidetud; rõhutab, et selles protsessis edu saavutamiseks on vaja kõikide osaliste pidevaid ja ühiseid pingutusi ning eelkõige tuleb läbi vaadata eesmärk sõlmida vabakaubandusleping 2010. aastaks, võttes arvesse kasvavat toiduainete puudust Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikides, suurenevat kõrbestumist ja keskkonnasurvet kogu Vahemere piirkonnas ning asjaolu, et enamikus Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikides ei ole kasutatud kaubanduse liberaliseerimist püsiva majandusedu saavutamiseks, samuti ei ole kaasatud piisaval määral ei kodanikuühiskonda ega Vahemere mõlema kalda elanikke;
 - 2. on arvamisel, et nendele negatiivsetele arengusuundadele on lisandunud arvukad sisemised raskused, mis ei ole üksnes majanduslikku, vaid ka poliitilist laadi; taunib asjaolu, et samadel poliitilistel põhjustel jäi ära viimane Euroopa – Vahemere piirkonna välisministrite kohtumine ning Vahemere Liit ei arene edasi;
 - 3. on seisukohal, et uuesti esile kerkivad takistused on märk sellest, et majandussuhete tihenemisega peab kaasnema ka poliitiliste suhete tihenemine; arvestades, et tõeline piirkondlik ja majanduslik integratsioon on võimalik ainult juhul, kui praeguste konfliktide lahendamisel ning demokraatia ja inimõiguste valdkonnas tehakse konkreetseid edusamme;
 - 4. kutsub komisjoni, ELi liikmesriike ning Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riike üles

finants- ja majandus- ning ökoloogilise kriisi tagajärgede arvesse võtmiseks pöörama majandus- ja kaubandussuhete puhul senisest rohkem tähelepanu sotsiaalsetele ja ökoloogilistele probleemidele; kutsub Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide valitsusi üles kriisi mõjude leevendamiseks viima ellu järjekindlat ning tõhusat tööhõive- ja sotsiaalkaitsepoliitikat;

5. rõhutab sellega seoses, et 1995. aastal täiesti teistsugustes tingimustes loodud vabakaubandusala eesmärgi saavutamist ei ole enam võimalik üksnes oletusliku ja ebapüsiva majanduskasvu alusel hinnata, vaid pigem tuleb arvesse võtta töökohtade loomist, toiduainetest sõltumatuse suurendamist ja Vahemere piirkonna suures ohus oleva ökosüsteemi kui piirkonna peamise tootmisteguri kaitsmist; lisaks tuleb meelde, et noorte ja naiste töötus on Vahemere piirkonna riikide kõige tõsisem sotsiaalprobleem;
6. rõhutab Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide piirkondliku integratsiooni ning lõuna-lõuna suunal toimuva kaubavahetuse suurendamise olulisust; tunneb kahetsust, et lõuna-lõuna suunaline koostöö on endiselt vähe arenenud; on arvamusel, et Euroopa – Vahemere piirkonna konstruktiivse ja kestva kaubanduskokkuleppe jaoks on lõuna-lõuna suunaline koostöö ülioluline;
7. soovib tungivalt Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikidel arendada lõuna-lõuna suunalist kaubavahetust, nagu seda käsitletakse Egiptuse, Jordaania, Tuneesia ja Maroko poolt allkirjastatud Agadiri lepingus; peab seda lepingut piirkondliku integratsiooni seisukohalt väga oluliseks ja kutsub teisi riike sellega ühinema; rõhutab, et Euroopa Liidu institutsioonid peavad lõuna-lõuna suunalise majandusliku integratsiooni soodustamiseks vastama tehnilise abi taotlustele positiivselt;
8. kutsub Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministreid üles toetama üleeuroopalise Euroopa – Vahemere piirkonna päritolueeskirjade süsteemi käsitlevat piirkondlikku konventsiooni, mis loob võimalused päritolueeskirjade lihtsustamiseks, ning võtta edasisi meetmeid üleeuroopalise Euroopa – Vahemere piirkonna päritolu kumulatsiooni süsteemi rakendamiseks;
9. märgib, et Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusministrid arutavad meetmeid, mis aitaksid kõrvaldada senised puudused Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandus- ja majandussuhetes, uut Euroopa – Vahemere piirkonna kaubandusalast tegevuskava ning uut mehhanismi kaubavahetuse ja investeringute hõlbustamiseks piirkonnas; märgib ka, et tegevuskavas käsitletakse põllumajandust, teenuseid, investeringuid ja reguleerimist puudutavaid küsimusi, intellektuaalomandiõigusi ja võltsimisvastast võitlust, konkurentsi ja riigihankeid, päritolureegleid ning kaubanduse kaitsemeetmeid; kahtleb, kas need küsimused on majanduskoostöö nõrkuse põhjuseks piirkonnas, mis kannatab pigem täiendavate tootmissüsteemide puudumise pärast piirkonna konkurentsieelisega valdkondades, nagu tekstiili- ja rõivatööstus ning taastuvenergia tootmissüsteemid;
10. rõhutab, et need arutelud peavad toimuma partnerite vahelise usalduse ja vastastikuse lugupidamise õhkkonnas, et tagada Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikidele õigus säilitada kontroll oma riiklike majandus- ja sotsiaalarengustrateegiate üle ning selle üle, kui kiiresti nad oma kaubavahetuse avavad; tuleb meelde, et läbirääkimised vabakaubanduslepingu küsimustes tuleks kavandada kooskõlastatult, järkjärguliselt ning ratsionaalse ja prognoositava partnerluse vaimus, milles peegeldub Vahemere lõuna- ja

idapiirkonna riikide sotsiaalmajanduslik tegelikkus;

11. rõhutab, et põllumajanduse ja kalanduse igasugusel edasisel liberaliseerimisel tuleb arvestada tundlike kaupade kaitsmise vajadust ning seejuures süstemaatiliselt hinnata liberaliseerimise sotsiaalse mõju maaelanikele; palub Euroopa ja Vahemere piirkonna partneritel arutada Euroopa ja Vahemere piirkonna riikide integreeritud põllumajanduspoliitika väljatöötamist, mille aluseks oleks tarneahela vastastikune täiendavus, ühise põllumajanduspoliitika ja Euroopa – Vahemere piirkonna raamistiku eesmärkide ühtsus ja säästev veepoliitika ning mis väärtustaks toiduainetega varustamise sõltumatust rohkem kui ärihuvisid;
12. on arvamisel, et teenustesektor on Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide arengu jaoks olulise tähtsusega; nõuab tungivalt, et teenuste liberaliseerimine toimuks vaid Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikidega kooskõlastatult, seejuures peaks neile jääma õigus viia oma majanduse tundlike ja habraste sektorite avamine läbi järk-järgult ning seda kontrollida; on seisukohal, et tuleb teha vahet erasektori osutatavate teenuste ja avalike teenuste vahel; rõhutab, et avalikud teenused peavad jääma läbirääkimiste raamistikust välja, eriti kui need puudutavad elanike põhivajadusi, nagu tervishoid, haridus, joogivesi ja energia;
13. nõuab, et tööstussektori liberaliseerimise ajakava kohandataks vastavalt majanduslikele ja sotsiaalsetele tingimustele (sealhulgas tööpuuduse tasemele) igas Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riigis ning selle keskkonnamõjule; rõhutab, et majandus- ja kaubandussuhted peaksid suurendama tööstustoodangu mitmekesisust ning toodete lisandväärtust; kutsub Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riike üles töötama välja regionaalpoliitika, milles võetakse arvesse väga väikeste, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rolli;
14. juhib tähelepanu Euroopa Parlamendi korduvale nõudmisele luua Euroopa – Vahemere piirkonna investeerimis- ja arengupank, mis oleks suuteline kaasama Euroopa – Vahemere piirkonna jaoks vajalikke otseseid välisinvesteeringuid;
15. tunneb muret Manchesteri ülikoolis vabakaubanduspiirkonna jätkusuutlikkuse mõju kohta koostatud hinnangu tulemuste pärast, eriti mis puudutab eeldatavaid negatiivseid sotsiaalseid ja keskkonnamõjusid kaubanduspiirkonnale lühikeses ja keskpikas perspektiivis; kordab komisjonile esitatud üleskutset käsitleda hinnangus antud soovitusi tulevastel läbirääkimistel, et võtta arvesse kõnealuses uurimuses esile tõstetud sotsiaalse ühtekuuluvuse ja säästva arengu mõõdet;
16. on seisukohal, et lisaks vabakaubandusalale tuleks järk-järgult ja teatud tingimustel viia sisse töötajate vaba liikumine; on seisukohal, et tuleb viivitamatult luua õiguslikud ja haldusmenetlused viisade andmise lihtsustamiseks, eelkõige Euroopa – Vahemere piirkonna partnerluses osalejatele, sh tudengitele, ülikooli töötajatele ja sotsiaalmajandusvaldkonna sidusrühmade esindajatele;
17. palub komisjoni teavitada parlamenti igakülgsest edasiminekest Süüriaga sõlmitava assotsiatsioonilepingu osas, mille allkirjastamise Süüria hiljuti edasi lükkas; tunneb muret läbirääkimiste alustamise pärast Liibüaga ja palub komisjoni hoida parlamenti läbirääkimiste iga etapiga igakülgset kursis ja parlamenti kaasata ning temaga konsulteerida;

18. märgib ka, et mitu Vahemere riiki on huvitatud ELiga sõlmitud kaubanduslepingute süvendamist ja/või nende ulatuse laiendamisest; palub komisjonil võtta uute samalaadsete lepingute läbirääkimistel arvesse parlamendi varasemat resolutsiooni, arvestades Lissaboni lepinguga parlamendile kaubanduse valdkonnas antud uusi volitusi;
19. rõhutab, et kahepoolseid lähenemisi ei tohiks eelistada mitmepoolsele piirkondlikule lähenemisviisile ; on veendunud, et kuigi tuleb toetada tihedamat koostööd arenenuimate partneritega ning austada nende poliitilisi, kultuurilisi, religioosseid ja sotsiaalseid eripärasid, peab komisjon järgima iga piirkonnaga eraldi läbirääkimiste põhimõtet;
20. rõhutab, et partnerluses on tähtis roll Euroopa – Vahemere piirkonna parlamentaarsel assambleel kui demokraatlikul organil, mis ühendab Barcelona protsessi kolme samba toetuseks Vahemere mõlema kalda riikide parlamendiliikmed; kutsub Euroopa – Vahemere piirkonna parlamentaarset assambleed, komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu üles tegema tihedamat majandusalast koostööd;
21. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, liikmesriikide ning Vahemere lõuna- ja idapiirkonna riikide riigipeadele, valitsusjuhtidele ja parlamentidele ning Euroopa – Vahemere piirkonna parlamentaarsele assambleele.